

Arts decoratives a l'època moderna

Codi: 100537

Crèdits: 6

Titulació	Típus	Curs	Semestre
2500239 Història de l'Art	OT	3	2
2500239 Història de l'Art	OT	4	2

Professor/a de contacte

Nom: Buenaventura Bassegoda Hugas

Correu electrònic: bonaventura.bassegoda@uab.cat

Idiomes dels grups

Podeu accedir-hi des d'aquest [enllaç](#). Per consultar l'idioma us caldrà introduir el CODI de l'assignatura. Tingueu en compte que la informació és provisional fins a 30 de novembre de 2023.

Equip docent

Buenaventura Bassegoda Hugas

Mariano Carbonell Buades

Rafael Cornudella Carre

Maria Garganté Llanes

Ricard Bru Turull

Prerequisits

No hi ha prerequisits, si bé és recomanable tenir nocions d'anglès, de francès i d'italià per tal de consultar la bibliografia recomanada.

Objectius

Introduir l'alumnat en el coneixement i l'anàlisi de les arts decoratives a Europa als segles XVI, XVII i XVIII i, més concretament, en les arts del dibuix, el gravat, l'argenteria, el moble i la ceràmica. Es pretén assolir una presa de consciència de la importància cultural i artística de l'objecte, entenent-lo com una manifestació més de l'art del període i sense relegar-lo a la categoria d'art menor.

Competències

Història de l'Art

- Analitzar amb esperit crític, a partir dels coneixements adquirits, l'obra d'art en les seves diferents facetes: valors formals, significat iconogràfic, tècniques i procediments artístics, procés d'elaboració i mecanismes de recepció.
- Interpretar l'obra d'art en el context en el qual es va gestar i relacionar-la amb altres formes d'expressió cultural
- Que els estudiants sàpiguen aplicar els coneixements propis a la seva feina o vocació d'una manera professional i tinguin les competències que se solen demostrar per mitjà de l'elaboració i la defensa d'arguments i la resolució de problemes dins de la seva àrea d'estudi.
- Reconèixer l'evolució de la imatge artística des de l'antiguitat fins a la cultura visual contemporània.

Resultats d'aprenentatge

1. Analitzar els creadors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
2. Analitzar els receptors d'un fenomen artístic en un determinat context cultural.
3. Analitzar les idees artístiques sobre un fenomen artístic en un determinat context cultural.
4. Analitzar una imatge artística i situar-la en el seu context cultural.
5. Aplicar els coneixements iconogràfics a la lectura de la imatge artística
6. Definir i explicar amb precisió un objecte artístic amb el llenguatge propi de la crítica d'art.
7. Distingir les tècniques i el procés d'elaboració d'un objecte artístic
8. Examinar una imatge artística i distingir-ne els valors formals, iconogràfics i simbòlics.
9. Explicar els mecanismes de recepció d'una obra d'art.
10. Reconstruir el panorama artístic d'un determinat context cultural
11. Relacionar una imatge artística amb altres fenòmens culturals de la seva època.

Continguts

El dibuix. Prof. B.Bassegoda

- 1) Els materials i les tècniques del dibuix
- 2) Les tipologies del dibuix: Funcional o Autònom
- 3) Els grans mestres del dibuix
- 4) El dibuix hispànic i el dibuix català
- 5) El col·leccionisme de dibuix

El gravat a Europa i a Catalunya. Prof. Rafael Cornudella

Les tècniques tradicionals del gravat. - Els primers gravats en relleu. - Els orfebres i el gravat. Els primers gravats en buit. - Llibres xilogràfics i llibres tipogràfics il·lustrats. - Martin Schongauer. - La difusió del gravat a Catalunya. Els primers gravats calcogràfics a Catalunya. - El gravat a Itàlia. Els gravadors florentins. - Mantegna i el gravat. - Dürer, gravador total. - La influència de Dürer: altres gravadors alemanys. - Lucas van Leyden. - El gravat i la il·lustració del llibre tipogràfic a Catalunya (s. XV i XVI). - Els gravats com a models per als pintors i escultors. - Marcantonio Raimondi i l'estandardització del gravat "de traducció". - El gravat a Venècia. Campagnola. Ugo da Carpi i la xilografia al *chiaroscuro*. - Parmigianino pintor-gravador. El manierisme de Fontainebleau. - Repertoris decoratius, "mostres", il·lustració dels tractats d'arquitectura. - Bellange i Callot a la Lorena. - Gravadors especialitzats i "pintors-gravadors" al segle XVII. Anton van Dyck i el gravat. - Rembrandt, l'apoteosi de l'autografia. - La tradició del burí a França: Claude Mellan, Robert Nanteuil. - Invenció i difusió de la *mezzotinta*. - Watteau i el gravat. La pintura galant, la pintura de gènere, l'estil *rocaille* i el gravat. - Piranesi i la seva influència - Continuitat de la pràctica especialitzada del burí i del gravat "de traducció". - El gravat a Catalunya en els segles XVII i XVIII. Miquel Sorelló i Pasqual Pere Moles.

L'ARGENTERIA. Prof. Marià Carbonell

1. Argenteria I: Preliminar, qüestions terminològiques, fortuna historiogràfica, tècniques.
2. Argenteria II: Principals tipologies civils i eclesiàstiques.
3. Argenteria III: Marques del metall. Catalunya: llibres de passantia.
4. Argenteria IV: Evolució històrica. Del gòtic tardà al Renaixement.
5. Argenteria V: Catalunya barroca. Els canalobres de Matons.

El Mobiliari. Prof. M.Garganté

- 1) El moble com a contenidor: la caixa, l'arquimesa i la calaixera.
- 2) Habitar la casa: evolució d'un concepte (I): mobiliari de representació i sociabilitat.
- 3) Habitar la casa: evolució d'un concepte (II): mobiliari de privacitat.
- 4) Mobiliari religiós, més enllà del retaule: dels orgues a les calaixeres de sagristia.
- 5) El mobiliari representat en la pintura.

La Ceràmica: Prof. Ricard Bru

- 1) Tècniques i tradicions de la ceràmica.
- 2) Ceràmica europea en temps del Renaixement i del Barroc
- 3) Ceràmica dels segles XVI-XIX a l'Àsia Oriental
- 4) Ceràmica europea del segle XIX
- 5) Nous camins de la ceràmica artística moderna

Metodologia

En la seva major part, l'assignatura es basa en classes magistrals o teòriques impartides per la professora. També es preveu la realització de tutories programades per a resoldre dubtes puntuals sobre el contingut de l'assignatura.

Nota: es reservaran 15 minuts d'una classe, dins del calendari establert pel centre/titulació, per a la complementació per part de l'alumnat de les enquestes d'avaluació de l'actuació del professorat i d'avaluació de l'assignatura/mòdul.

Activitats formatives

Títol	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Tipus: Dirigides			
Classes teòriques	55	2,2	1, 2, 3, 4, 7, 8, 9, 10, 11
Elaboració treball i consultes bibliogràfiques	90	3,6	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Avaluació

L'avaluació es realitzarà a partir de diverses evidències:

Cinc proves d'examen escrit a la fi de cada un del capítols del temari a càrrec dels diversos professors responsables. Per obtenir la qualificació d'aprobat caldrà tenir aprovades les cinc parts del temari.

En el cas de l'avaluació única aquestes cinc parts seran objecte d'un únic examen que abastarà el conjunt del programa.

Activitats d'avaluació continuada

Títol	Pes	Hores	ECTS	Resultats d'aprenentatge
Primera prova escrita	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8
Segona prova escrita	20%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11
tercera, cuarta y cinquena prova escrita	60%	0	0	1, 2, 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11

Bibliografia

Nota bibliogràfica DIBUIX:

Joseph Meder, *The mastery of Drawing*, Abaris Books, New York, 1978 (1^a ed. 1919).

Pierre Lavallée, *Les techniques du dessin*, Van Oest, Paris 1949.

André Béguin, *Dictionnaire technique et critique du dessin*, Oyez, Paris-Bruxelles 1978.

A.Petrioli Tofani-S.Proserpi Valenti, *Il disegno, forme, tecniche, significati*, Silvana, Milano, 1991.

G.Fusconi-A.Petrioli Tofani- S.Proserpi Valenti, *Il disegno, i grandi collezionisti*, Silvana, Milano, 1992.

C.Monbeig-Goguel ed., *L'artiste collectionneur de dessin*, Cinc Continents, Milan, 2006.

A.E.Pérez Sánchez, *Historia del dibujo en España*, Cátedra, Madrid, 1986.

La Col·lecció Raimon Casellas. Dibuixos i gravats del Barroc al Modernisme, MNAC, Barcelona 1992.

Marco Bussagli, *Comment regarder le dessin. Histoire, evolution et techniques*, Hazan, Paris, 2012.

Nota Bibliogràfica GRAVAT

Cornudella, Rafael, "Del final de l'Edat Mitjana a l'època de la Il·lustració", a: *L'art del gravat català*, Barcelona, 2020, p. 25-71

Griffiths, Antony, *Prints and Printmaking. An introduction to the history and techniques*, Londres, 1980°

Hind, Arthur M., *A History of Engraving and Etching from the 15th Century to the Year 1914*, Londres, 1923

Hind, Arthur M., *An Introduction to the History of Woodcut*, 2 vols., Londres, 1935

Ivins, William M., *Prints and Visual Communication*, Cambridge (Mass.), 1953

Landau, David & Parshall, Peter, *The Renaissance Print 1470-1550*, New Haven i Londres, 1994

Mayor, A. Hyatt, *Prints. The Metropolitan Museum of Art Guide to Collections*, Nova York, 1964

Mayor, A. Hyatt, *Prints and People. A social history of printed pictures*, Princeton, 1971

Parshall, Peter & Schoch, Rainer (eds.), *Origins of European Printmaking. Fifteenth-Century Woodcuts and their Public*, catàleg de l'exposició, Washington, The National Gallery of Art, New Haven i Londres, 2005

Nota Bibliogràfica ARGENTERIA

S. Alcolea: *Artes decorativas en la España cristiana*, Ars Hispaniae, XX, Madrid, 1975.

A. Bonet Correa (ed.): *Historia de las artes aplicadas e industriales en España*, Madrid, 1982.

N. de Dalmasas, D. Giralt-Miracle, R. Manent: *Argenters i joiers de Catalunya*, Barcelona, 1985.

A. Fernández, R. Munoa, J. Rabasco: *Enciclopedia de la plata española y virreinal americana*, Madrid, 1984.

Hernmarck, C. *Custodias procesionales en España*, Madrid, 1987.

Orfebrería de los siglos XV y XVI. Ed. Planeta-Agostini, Barcelona, 1989.

Orfebrería del siglo XVII, Ed. Planeta-Agostini, Barcelona, 1987.

Nota bibliogràfica MOBILIARI:

FEDUCHI, Luis: *Historia del mueble*, Editorial Blume, 1986.

GIL FARRÉ, Núria (Coord.): *El moble, també qüestió de dones*. Associació per a l'estudi del moble i Museu d'Arts decoratives, 2022.

MAINAR, Josep: *Vuit segles de moble català*, Editorial Dalmau, 1989.

MASSOT, Mª Josep; CANTARELLAS, Catalina; MARTÍNEZ, Albert: *El Moble a les Illes Balears: segles XIII-XIX*. Institut Balear de Disseny, 1995.

PIERA, Mònica; SHELLY, Ana; MAYMÓ, Jaume (Coords.): *El Moble del segle XVII a Catalunya i la seva relació amb altres centres europeus*, Ajuntament de Barcelona, 2007.

PIERA, Mònica; SHELLY, Ana; MARSAL, Jordi (Coords.): *El mueble del siglo XVIII: Nuevas aportaciones a su estudio*. Ajuntament de Barcelona, 2009.

PIERA, Mònica; NADAL, Xavier (Coords.): *Història i ciència al servei de l'estudi del moble : caixes policromades i altres mobles del segle XVI*. Associació per a l'estudi del moble i Museu d'Arts decoratives, 2013.

Nota bibliogràfica CERÀMICA

Alexandre Cirici, Ramon Manent, *Ceràmica catalana*, edicions Destino, Barcelona, 1977.

Maria Dolors Giral Quintana, Trinidad Sánchez-Pacheco, *Cerámica española*, Summa Artis, vol. 42, Espasa-Calpe, Madrid, 1997.

Tsugio Mikami, *The Art of Japanese Ceramics*, Heibonsha, Tokyo, 1972.

Anne Gerritsen, *The City of Blue and White: Chinese porcelain and the Early Modern World*, Cambridge University Press, 2020.

Programari

No es preveu